

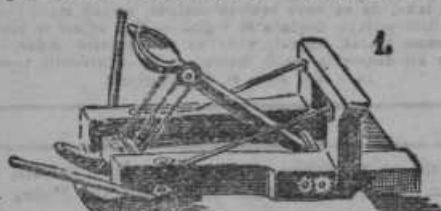
Iz zgodovine topa

Živalim je dala narava različna sredstva v borbi za svoj obstoj. Živali imajo rogove, kremplje, strupene zobe, ostre sekače in slično kot svoje obrambno in napadalno orožje. Edino človeku je primanjkovalo bojnih in obrambnih sredstev. Zato ni nič čudnega, če je bilo prvo človeško napadalno in obrambno orožje bat, nož, puščica z lokom in sulica. Ko je človek uvidel, da se tudi s takimi orožji ne more uspešno braniti in preiti v napad, si je izmislil strašnejša orožja.

Tako je človek znašel sčasoma v starem veku prvo strašno orožje, metalni stroj, nadomestilo današnjega topa. Prvi, ki so uporabljali take stroje, so bili Feničani. V večji

s seboj na bojno polje. Z njimi so streljali 2—6 kg težke kamne do 800 metrov daleč. Za izstreljevanje do 1.50 m dolgih sulic so uporabljali posebne priprave, imenovane katapulte. Njih domet je bil 1000 metrov.

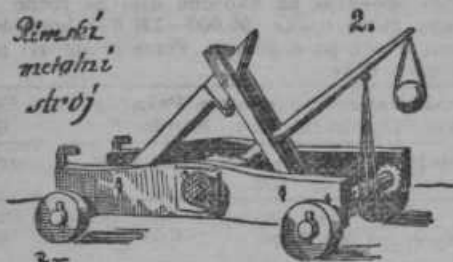
Tudi v srednjem veku so še vitezi uporabljali metalne stroje, lokostrelske naprave in

Srednjeveški metalni stroj

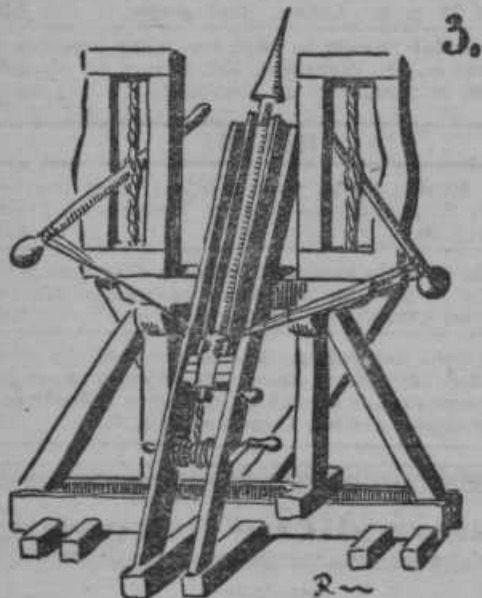
množini so jih šele uporabljali stari Grki v macedonskih vojnah, ki so jih nalagali na vozove radi lažjega prenosa. Tehnični princip, ki je bil merodajen pri sestavi metalnih strojev, je bil ta, da so vrvi, lase, žile ali pasove živalskih kož žpiralno navijali in tako povzročali pod velikim pritiskom njih skrajšavo. Napenjalne žile so se siloma navijale, ki so nato sproščene vrgle izstrelek daleč od metalnega stroja. Nekateri metalni stroji so imeli za ležišče izstrelkov žlicam podobne vzvođe, zabojčke ali kožnate mošnje.

Poleg enoravninskih metalnih strojev, ki so v glavnem izstreljevali le kamenje, so Grki uporabljali tudi dvoravnne, za izstreljevanje sulic. Navijali so žile, nato sprožili petelina in sulica je odletela iz žleba do 500 metrov daleč.

Rimski metalni stroj

Od Grkov so pobrali Rimljani metalno strelno pripravo in jo deloma izpopolnili. Poleg te so izumili tudi lokostrelno napravo. H koncu cesarske dobe so bile vse te strelne naprave še na kolesih in jih je vojaštvo vozilo

Rimski katapult

Srednjeveški metalni stroj

katapulte za napad in obrambo. Šele z iznajdbo smodnika je razvoj strelnih naprav doživel popoln preobrat. V začetku so rabili smodnik samo v vžigalne svrhe. Tako je bil v starem veku znan tako zvani grški ogenj, ki je bil v času bizantinskega cesarja važno bojno sredstvo za zažiganje sovražnih ladij. Ker je država zapovedala tajnost glede sestave grškega ognja, ne poznamo danes njegove sestavine. Grški ogenj je letel z metalnih

Srednjeveška lokostrelna naprava z vžigalno puščico

strojev v gorečih posodah med sovražnika, ki ga je deloma opekel, deloma pa razgnal. Tudi vžigalne puščice so izstreljevali že v starih časih.

(Konec prihodnjic)

SMEJTE SE!

Posebna sreča

Poročnik (ko se je vrnil z dopusta) slugi: »Janez, kaj je novega? Ali se je kaj zgodilo za časa moje odsotnosti?«

Janez: »Požar smo imeli, gospod poročnik.«

Poročnik: »Požar? Pa ne v mojem stanovanju?«

Janez: »Ravno v vašem stanovanju. To je bila sreča, da sem bil ravno takrat v sobi. Veste, pri pospravljanju sem s svečo prišel preblizu zavese. Ta se je takoj vnela in zgorela. Sreča, da sem bil takoj poleg, če ne bi se lahko zgodila velika nesreča.«

Vseeno!

Tonček je med obedom z rokami jedel. Mati ga je jezno pogledala in mu rekla: »Tonček, kako moreš jesti z rokami, zamazal si jih boš!«

Tonček se je zasmejal in veselo odgovoril: »Mama, na jezi se! Roke so bile že pred obedom zamazane!«

V šoli

Učitelj: »Pepček, kako veš, da je zemlja okrogla?«

Pepček: »To ste nam prejšnjo uro sami rekli.«

Na policiji

»Zakaj ste prišli?«

»Dva stražnika sta me privlekla.«

»V pijanosti?«

»Da, oba sta bila pijana.«

»Izberite, ali imate rajši 50 din globe ali tri dni zapora?«

»Rajši bom vzel denar.«

Nagel odgovor

Učitelj: »Kaj bi najprej naredil, če bi zbolel in bi imel visoko vročino?«

Učenec: »V šolo ne bi prišel.«

*

UGANITE!

Kamor pride, tam je doma, naj bo na kraju, sredi sveta.

(Polje)

V brk si vojski dve stojita, za zmago ljuto se borita — brez prelivanja krvi.

(Borba)

Le povejte mi: Kdo je? Drugi jočejo — on poje.

(Prazgodovinski duhovnik pri požrebnosti)

Kako rečemo pravilno: 7×18 je 136 ali 7×18 so 136?

(Opoje je napadeno, kajli 7×18=126.)

*

KAJSNO STAROST DOČAKAJO?

Bukev: 300—350 let

Lipa: 500—600 let

*

IGRAJTE SE!

Leti — leti

Igralec sedijo po turško v krogu in roke držijo na kolenih. Voditelj igre reče:

»Leti, leti vrabec!« (Ali kak drug ptič.)

Pri tem dvigne roke. Tudi ostali jih morajo dvigniti. Kdor tega ne stori, mora dati zalog.

Voditelj spet reče:

»Leti, leti koza!« (Miza, hiša, konj itd. itd.)

Spet dvigne roke, da bi zavedel igralca. Kdor jih dvigne, zgreši (ker koza ne leti) in da zalog.

*

POIŠČITE!

Gasilci so pripravljeni, a poveljnika ni. Kje je?